

Hur meddelar jag Imamen om fel i bönen

Reglerna och etiketterna för att meddela imamen om ett misstag eller behov under bönen

Imam Muhammad ibn Saalih al-'Uthaymeen

Situationer i vilka imamen bör meddelas under bönen och det lämpliga sättet för män och kvinnor att meddela.

Typerna av meddelanden i bön

Under bön, om en omständighet uppstår där de som leds behöver meddela imamen om något — oavsett om detta meddelande rör bön i sig eller något som är helt utanför den — får de göra det. Vad gäller meddelanden som rör bön kan detta till exempel vara om imamen av misstag reser sig för att be en femte rak'ah i en fyra-rak'ah bön (som Dhuhr, Asr eller Isha'), eller reser sig till en fjärde i en tre-rak'ah bön (som Maghrib), eller en tredje i en två-rak'ah bön (som Fajr).

Vad gäller meddelanden som inte rör den bön som utförs inkluderar dessa till exempel om en person begär inträde utifrån genom att knacka på

dörren. I båda omständigheterna får de män som leds meddela imamen genom att säga tasbeehan [dvs. tasbeehen: SubhaanAllah (Ära vare Allah)] högt, medan kvinnorna ska klappa händerna.

Att säga meddelandets Tasbeeh flera gånger

Om imamen förstår vad meddelandet rör efter bara en enda Tasbeeh, bör de män som leds nöja sig med att säga den bara en gång. Detta beror på att Tasbeehen i detta sammanhang betraktas som en form av åminnelse som nämns av ett specifikt skäl. När det skälet har uppfyllts är åminnelsen i sig inte längre lagstiftad.

Om imamen dock inte kan förstå vad meddelandet rör, får de män som ber bakom honom upprepa denna Tasbeeh en andra eller tredje gång tills han förstår. Denna Tasbeeh är lagstiftad för alla män, även om uppnåendet av puberteten inte betraktas som ett förhandsvillkor här. Därför bör den sägas av alla manliga personer, oavsett om de är fullvuxna eller förepubertala.

Visdomen i att skilja meddelandemetoderna åt mellan män och kvinnor

Vad gäller skillnaden i regel mellan män och kvinnor såtillvida att kvinnor klappar händerna i stället för att säga Tasbeehen högt, bör visdomen bakom denna differentiering vara uppenbar, nämligen att det är högst olämpligt att kvinnors röst hörs i sällskap av män [som inte är bland deras släktingar eller make].

Detta är särskilt olämpligt under utförandet av bön. Ty om en kvinna skulle säga Tasbeehen högt kan det resultera i att orena tankar sås i de närvarande männens hjärtan medan de är i bön. Detta gäller särskilt om den kvinnliga röst som hörs är naturligt mjuk och öm. Som Profeten ﷺ sade:

”Visst flödar [Shaytaanens viskningar] genom Adams barns sinnen på ett sätt likt deras blod”¹

och han ﷺ berättade också att han inte har lämnat en källa till prövning som är mer skadlig för män än vad de utsätts för från sina kvinnliga motsvarigheter.²

Sättet för kvinnliga meddelanden i sällskap av andra kvinnor

Regeln om att kvinnor klappar händerna i denna omständighet har inte gjorts med förbehållet att män är närvarande. Därför är det mest uppenbart att de bör klappa händerna även i sällskap av andra kvinnor, i mäns frånvaro.

Vissa lärde har dock sagt att om inga män är närvarande bör kvinnor säga Tasbeehen högt som männen gör. De motiverar denna ståndpunkt med att Tasbeeh är en i grunden lagstiftad form av åminnelse i bön till skillnad från klappande, som aldrig görs i bön i någon annan situation.

Här har kvinnor bara tagit sin tillflykt till klappande på grund av mäns närvaro, eftersom detta klappande anses vara ett bättre sätt att bevara deras kyskhet och blygsamhet, en handling som är mer avlägsen från såddet av orena tankar.

Det grundläggande beviset som gäller för denna fråga är Profetens ﷺ uttalande: "Den som under bönen behöver meddela något ska säga Tasbeehen. Ty genom att säga Tasbeehen har han dragit till sig uppmärksamhet.

Vad gäller klappande är det endast för kvinnofolket."³ Med hänsyn till denna Hadeeth är det mest uppenbart att kvinnor ska klappa oavsett om de är i sällskap av män eller andra kvinnor. Men vid en närmare granskning kan vi dra slutsatsen att Hadeethen specifikt syftar på omständigheten där män och kvinnor ber i samma församling, eftersom regeln för båda nämns i ett enda uttalande.

Därför är den fråga som behandlas en församling som består av både män och kvinnor, såtillvida att männen ska säga Tasbeehen högt och kvinnorna ska klappa händerna. I verkligheten är regeln i denna fråga inte definitiv:

De som tolkar Hadeethen genom att ta hänsyn till det allmänna i dess formulering hävdar att kvinnor ska klappa händerna oavsett vem som är närvarande. De som analyserar Hadeethen genom att ta hänsyn till omständigheten under vilken uttalandet gjordes hävdar att detta sades specifikt för en församling sammansatt av båda könen, särskilt med tanke på den tidigare nämnda motiveringen att klappande inte är bland bönen grundläggande handlingar, medan Tasbeehen är bland dess handlingar.

Visdomen bakom att specificera Tasbeehen som meddelandemetod

[F]: Vad är visdomen bakom att Tasbeehen specifikt används här som meddelandemetod i stället för någon annan form av åminnelse?

[S]: Tasbeehen fungerar som ett meddelande till imamen om en brist i den bön som utförs, uppkommen i förhållande till antingen glömska eller ett misstag. Det är därför mest lämpligt att meddelandet om detta fel tar formen av Tasbeeh, som består av att förklara Allah oskyldig från alla brister.

Sättet för kvinnors meddelandeklappning i bön

Vad gäller sättet att klappa är det att slå handflatan på ena handen mot baksidan av den andra. Vissa lärde säger dock att det bör göras genom att slå baksidan av ena handen mot handflatan på den andra. Medan andra hävdar att det bör göras på det normala sättet genom att slå handflatan på ena handen mot handflatan på den andra. I vilket fall som helst, oavsett vilken metod som följs, finns det utrymme för variation i denna fråga. Kärnan i denna fråga är att kvinnor klappar händerna — oavsett sättet för detta klappande — när de är i sällskap av män.

Tillvägagångssättet om imamen misslyckas med att förstå meddelandet

[F]: Om de som ber bakom imamen säger Tasbeehen högt men imamen misslyckas med att förstå vad de hänvisar till, och de säger Tasbeehen en andra gång men han fortfarande misslyckas med att förstå vad de försöker kommunicera, kanske han, när han hör Tasbeehen, gissar att han bör stå, och sedan, när han reser sig, hör en annan Tasbeeh, och sätter sig igen, och så vidare. Vad bör göras i en sådan situation?

[S]: Vissa lärde säger att det i en sådan situation är tillåtet för de som leds att informera imamen muntligt om det specifika fel som begicks. Till exempel, under utförandet av bön, bör de säga [på arabiska]: "Irka'! [Utför Ruku'!]" eller "Ijlis! [Sitt!]" eller "Qum! [Stå!]" och så vidare. Även om lärde har skiljt sig angående giltigheten av bön hos någon som gör ett sådant uttalande under bönen. Vissa lärde säger att dessa uttalanden inte ogiltigförklarar bön eftersom de endast gjordes för att underlätta att bön utförs korrekt.

Hur meddelar jag Imamen om fel i bönen

I detta sammanhang bör dessa uttalanden inte betecknas som tillhörande Adams barns normala tal [vilket är förbjudet under utförandet av bön]. Det vill säga, när dessa ord sades hade personen aldrig för avsikt att engagera sig i det normala umgänge som sker bland människor. Snarare gjordes dessa uttalanden uteslutande för att korrigera en brist som har påverkat bön.

De styrker denna ståndpunkt med Hadeethen i vilken följeslagaren Dhu al-Yadayn sade till Profeten ﷺ [efter att bön utfördes med ett färre antal Rak'ah]: "Ja! Du har glömt" varpå Profeten ﷺ svarade: "Är saken som Dhoo al-Yadayn beskriver?"⁴ Här var dessa ord avsedda som en form av umgänge bland människor, men de sades uteslutande för att rätta till den bön som utfördes.

Den andra åsikten i denna fråga är att allt umgänge som sker under bön kommer att resultera i dess ogiltigförklarande på grund av Profetens ﷺ allmänna uttalande: "Visst är det att yttra människornas ord högst opassande under utförandet av bön."⁵ Profeten ﷺ befallde oss också att säga Tasbeehen högt i dessa omständigheter. Om det hade varit tillåtet för oss att tala normalt för att rätta till bön, skulle han ﷺ ha befallt oss att göra så, särskilt eftersom att helt enkelt informera imamen om det specifika misstag som begicks i form av tydliga uttalanden är mycket lättare att förstå och därmed närmre uppnåendet av Tasbeehens avsedda mål i sig.

Men det blotta faktum att han ﷺ befallde männen att säga Tasbeehen högt i stället för att helt enkelt berätta för imamen vad som har inträffat bör fungera som en indikation på att denna typ av umgänge är otillåtet. Eftersom rättandet av bön är beroende av denna tydliga kommunikation mellan imamen och de han leder men männen har förbjudits från att helt enkelt tala med imamen.

Detta måste vara för att sådant tal, även om det bara var för att rätta till den bön som utförs, är förbjudet. Motiveringen för denna ståndpunkt är utan tvekan ganska stark och stöder synen att meddelande till imamen i form av avsiktligt umgänge kommer att ogiltigförklara den bön som utförs.

Förespråkarna för denna åsikt kan besvara den ovan nämnda Hadeethen om Dhu al-Yadayn genom att påpeka att det umgänge som relateras i Hadeethen inträffade efter börens avslutning, vilket innebär att Profeten ﷺ inte visste att han fortfarande var tänkt att utföra bön när han gjorde

Hur meddelar jag Imamen om fel i bönen

det uttalandet. Snarare gissade han ﷺ att bön hade avslutats, angående vilket han ﷺ sade: "Jag har inte glömt, och bön var inte avsedd att förkortas." Sedan, när de andra församlingsmedlemmarna sade: "Dhu al-Yadayn har talat sanning" eller "Ja [när han tillfrågades 'Är saken som Dhoo al-Yadayn beskriver?']", talade han ﷺ inte utan gick helt enkelt framåt och bad den återstående delen av bön. Det finns en tydlig skillnad mellan en person som avsiktligt talar under utförandet av bön, och bara talar för att rätta till den bön, och en annan som talar medan han är osäker på om bön var avslutad, talar medan han fullt ut tror att han inte var i bön och att hans bön hade helt avslutats. På detta sätt stöder denna Hadeeth inte fullständigt den första åsikten.

[F]: Om vi antar den åsikten att meddela imamen genom att tala med honom är otillåtet, och han inte kan förstå vad han meddelas om via Tasbeehen, skulle inte vårt kontinuerliga upprepande av Tasbeehen vara en form av hån? Sådillvida att vi säger "SubhaanAllah" och imamen reser sig, sedan säger vi det igen och han sitter, sedan igen och han reser sig upp igen? I en situation som saknar alternativ, finns det inte ett trängande behov för oss att tala med ord?

[S]: Kanske i en sådan förmildrande omständighet kan vi anse det tillåtet för den som meddelar imamen att tala. Men efter meddelandet måste denne talare starta om sin bön från början. Detta beror på att han har talat för att korrigera den kollektiva bön som utförs men har genom att göra det ogiltigförklarat sin egen bön, vilket innebär att han måste starta om den. Hans tal i detta sammanhang betraktas som en samhällstjänst för hela församlingen, och det större goda för hela församlingen bör ges företräde framför vad som är bäst för en enskild individ. Om imamen dessutom lämnas utan att förstå meddelandet kan detta leda till att bön betraktas som ogiltig, eller innebära att denne talare ändå måste överge imamen.

Andra meddelandemetoder

[F]: Är det tillåtet att meddela imamen på något annat sätt förutom Tasbeehen?

[S]: Ja, det är tillåtet för den bedjande personen att meddela andra genom att harkla sig. Beviset för detta är Hadeethen om 'Alee ibn Abee Taalib (ra) i vilken han besökte Sändebudet ﷺ två gånger om dagen — en gång på natten och en annan på dagen. Om 'Alee (ra) kom in medan han ﷺ bad,

harklade sig Sändebudet ﷺ som ett sätt att meddela honom att han utförde bön.⁶ Detta betraktas därför som ett annat meddelandesätt för den som utför bön.⁷

Ett annat tillåtet meddelandesätt är att recitera Koranen högt. Till exempel, om en person knackar på din dörr eller ropar ditt namn medan du utför bön, kan du helt enkelt börja recitera högt för att meddela denna person att du ber. Även om den bästa formen av meddelande är Tasbeehen eftersom den överensstämmer med Profetens ﷺ uttryckliga befallning.

Att meddela andra församlingsmedlemmar förutom imamen

[F]: Är det tillåtet för den person som utför bön att meddela andra församlingsmedlemmar förutom imamen under bönen? Till exempel, om man ber bredvid en person som ständigt rör sig på ett sätt som distraherar honom?

[S]: Ja, det är tillåtet för denna person att meddela sin granne eftersom detta meddelande är ett medel för att rätta till tillståndet för hans egen bön såväl som sin grannes. Även om detta meddelande hypotetiskt sett bara skulle ge nytta i form av att rätta till denna grannes bön [eftersom den bedjande person som meddelar honom kan koncentrera sig trots denna överdrivna rörelse], skulle det fortfarande vara fullt tillåtet att meddela honom. Beviset för detta är den ovan nämnda Hadeethen i vilken Profeten ﷺ gjorde ett allmänt uttalande: "Den som under bönen behöver meddela något." Skälet till att han gjorde detta uttalande var att Mu'aawiyah ibn al-Hakam (ra) närmade sig Profeten ﷺ medan han bad, och gick med i honom. Sedan nös en av församlingsmedlemmarna och sade: "Alhamdulillah (all lov och tacksägelse tillkommer Allah)" varpå Mu'aawiyah (ra) svarade: "Yarhamukallah (måtte Allah ha barmhärtighet med dig)." När han sade detta började de andra församlingsmedlemmarna stirra på honom som ett sätt att invända mot hans uttalande. Han (ra) sade då: "Ve min sörjande moder vid förlusten av sin son [arabiskt uttryck för förvåning, häpnad och förtvivlan]!" Så börde församlingsmedlemmarna slå sig på låren för att tysta honom, och han förblev tyst. Sedan, när Profeten ﷺ hade avslutat bön med Tasleem, kallade han honom och sade: "Visst är det att yttra människornas ord högst opassande under utförandet av bön. Det består endast av Tasbeeh, Takbeer [att säga 'Allaahu akbar

(Allah är den störste)'] och recitation av Koranen." Han ﷺ sade sedan till de andra följeslagarna [och tilltalade dem som slog sig på låren]: "När man under bönen behöver meddela något ska männen säga Tasbeehen och kvinnorna ska klappa." Notera här att Hadeethen involverar ett meddelande som rör bön hos en annan församlingsmedlem, även om det — på ett sätt — också rör deras egen bön. Detta beror på att hans handlingar hade varit en källa till distraktion för dem från deras egen bön. Av denna anledning förbjöd Profeten ﷺ aldrig följeslagarna från att invända mot Mu'aawiyas handlingar [utan bara metoden för deras invändning mot honom].

Slutnoter:

¹ Autentisk: berättat av al-Bukhaaree: 3281 och Muslim: 2175.

² Autentisk: berättat av al-Bukhaaree: 5096 och Muslim: 2740.

³ Autentisk: berättat av al-Bukhaaree: 684 och Muslim: 421.

⁴ Autentisk: berättat av al-Bukhaaree: 482 och Muslim: 573.

⁵ Autentisk: berättat av Muslim: 537.

⁶ Svag: berättat av al-Nasaa'ee: 1212 och Ibn Maajah: 3708 och bedömd som svag av Shaykh al-Albaanee i Dha'eef Sunan al-Nasaa'ee: 59.

⁷ Översättarens anmärkning: Hadeethen är svag, även om detta ansågs vara ett giltigt meddelandesätt av Shaykh Ibn 'Uthaymeen här och Shaykh Ibn Baaz (se Majmoo' al-Fataawaa 11:160, Tuhfat al-Ikhwaan: 87, Noor 'alaa al-Darb 9:285) båda utan att nämna svagheten hos Hadeethen om 'Alee (ra). Imam al-Albaanee sade: "Att harkla sig ogiltigförklarar inte bön eftersom det inte betraktas som en form av umgänge, särskilt om det bara görs av ett giltigt skäl. Om vi skulle styrka denna ståndpunkt skulle vi ha använt Hadeethen om 'Alee (ra) utom att dess kedja av berättare är svag och vi har inget behov av att styrka vår ståndpunkt med svaga Hadeeth. Det är tillräckligt för oss att helt enkelt ange att rensande av strupen inte betraktas som en form av tal, och det finns bara bevis för att tal är högst opassande i bön. Och bara vad som anses opassande för den måste resultera i dess ogiltigförklarande." Se Jaami' Turaath 3:85.

Källa: Al-Sharh al-Mumti' 3:262-268